

Összeállító: CSIZMADIA ÉVA

Összeállítás ideje: 1974.

TART.: LAKODALMI SZOKÁSOK ATTALÁBAN

51 lap

FÖLDRAJZI MUTATÓ: ATTALA

SAJDMUTATÓ: XIX, A₁

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

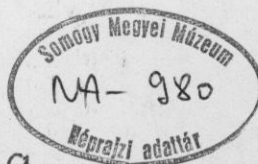
KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖRÉS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 2749-es TÉTELE ALÓL

RIPPPL-KÖNYV MŰZSEUM KAPÓSVÁR

2749

Attala

LAKODALMI SZOKÁSOK
ATTALÁBAN

Csizmadia Éva
IV. osztály
Gőgö Ignác Gimnázium
Dombóvár
Nemismereti szakkör

A mai fiatalok közül kevesen szeretik és ismerik igazán a néprajzot. Nem tudják, hogy nagyszüleik, dédszüleik hogyan éltek, milyen szokásaik voltak, mit táncoltak és énekeltek. Nagyon kevesen járnak azon az úton, amelyet Bartók és Kodály nyitott meg és tett igazán értékesé. Pedig mindig több és több fiatalnak kellene elindulni, hogy a még élő, de már lassan-lassan eltűnő hagyományokat a papír és az ő emlékezetük tartsa meg. Már nagyon kevesen vannak és idősök azok, akik igazi népdalokat énekelhetnek és táncaikkal felidézhetik életük egy-egy fontos pillanatát, amely számunkra már történelem. Itt tehát az utolsó alkalom, hogy ezt a kincset ne hagyjuk elveszni.

A népdal és a néptánc iránt érzett nosztalgia és szeretet indított arra, hogy többet tudjak e sokat szenvedett nép életéről.

Egy Somogy megyei községben Attalában kezdtem el ismerkedni az ott élő, illetve most már mind jobban elmaradó lakodalmi szokásokkal. Attala közigazgatásilag Kaposvárhoz tartozik, de gazdasági és kulturális vonatkozásban Dombóvár vonzáskörébe. A távolság az utóbbi város és a község között mindössze 6 km. Ez és itt élő rokonaim készítettek arra, hogy "gyűjtőutamat", tapasztalatok szerzését e községben kezdjem meg. Hosszas beszélgetések gyakran csak kevés eredményt hoztak, hiszen az ismeretlen emberek bizalmát is meg kellett nyerni. Szívesen emlékeztek azonban vissza saját és mások lakodalmára. Életüket az az egy napja visszavonhatatlanul meghatározta a továbbiakban sorsuk alakulását. Fordulópont volt, egy új élet kezdetét jelentette. Ebből adódik az, hogy emlékeztessé akarták tenni külsőségekkel. A választás, az igen kimondása egy folyó másik partját jelentette, és természetesen nem volt mindegy, hogy milyen az a part.

Új és régi ismerőseim által elmondottakat írom le a következőkben.

Ismerkedés

Egy falu, amelynek lélekszáma alig haladja meg az 1000-
ret, eléggé zárt közösség. Az emberek+ fiatalok és idősek
ismerik egymást, szegről-végről rokonok is. Kiselebb ke -
rülhetett egy legény meg egy lány különböző bálok- arató ,
szüreti, farsangi bál- alkalmával, kocsmában családi ese -
ményeken, keresztelőn vagy lakodalomban. A vásárok és bu -
csuk, melyre a környék faluiból jöttek a legények és a lá -
nyok, a sirató- menyasszonybucsuztató a szülői háztól- szin -
tén ismerkedési alkalmak voltak. A komendálást, házasság-
szerzést itt csecsegtetőnek mondták. Fiataloknál nem volt
megszokott jelenség. Előfordulhatott, ha a férfi hosszú
katonáskodása után már nem talált magának megfelelő társat.
Ekkor megkérhette családjának egyik - már idősebb - ilyen
dolgokban jártas asszonyát, tegyen valamit. A kiszemelt
lánynak elmenve tudakozódott hajlandósága felől, még ígér -
getett is neki, csecsegtette. Csecsegtetés leggyakrabban
akkor fordult elő, amikor a férfi és az asszony is fiata -
lon özvegyen maradt.

Leánykérés

A leánykérés szombati nap estéjén történt, a lakodalmat
három vasárnapkal kellett, hogy megelőzze- az egyházi és
községi kihirdetés miatt - de ez nem volt kötelező, le -
hetett több hét is. A legény szüleivel, és ha volt, menyecske
testvérével elment a lányos házhoz. A beszélgetést jövete -
lük tárgyára terelték : "odaadják-e a lányt, javallják-e ezt
a házasságot, vagy nem ?" E rövid látogatás alatt megállá -
pódtak abban is, hogy mikor legyen az eljegyzés, vagy ahogy
ők nevezték az áldomásivás. A jegyajándék átadására még a
kérés napján este került sor. A menyasszony kiadó keszkenőt
adott a vőlegénynek. Két kendőt, az egyik fehér a másik fe -
kete selyem volt. Az utóbbira színes virágminták voltak hi -

mezve. A lakodalom utáni első vasárnap az ujmenyecske ezeket kötötte a fejére, alulra a feketét, felülre a fehérét.

Eljegyzés-áldomsívás

Az áldomsívás a menyasszony rokonainak lakodalma volt. A menyasszony szülei tartották otthon vagy a kocsmában. A vőlegény részéről szülei, testvérei, esetleg keresztapjai voltak hivatalosak. A vassera szokásos étrendje: husleves, tölttökáposzta, sültcsirke, kuglóf, sütemények, bor. Az étkezés utáni mulatsághoz, amely gyakran reggelig is tartott, 6-8 tagú cigány vagy rézfuvós zenekar szolgáltatotta a zenét. Mialatt a vendégek mulattak, a szülők megállapodtak a hozományban. Mennyi földet, állatot, pénst, ruhaneműt kap a lány és a legény. Ekkor írták meg a házassági szerződést is itteni nevén a "móringlevélet". Írásba foglalták azt, hogy ha az asszony még gyermek születése előtt meghalna, mit kötelesek a szülei özvegy férjének otthagyni. A fordított esetről - ha a férfi halt meg előbb - nem volt szó. Az adatközlők közül két időse asszony és két házaspár még emlékezett a móringlevélre és a benne foglaltakra, arra, hogy még nekik is volt. Nagy Ferenc /62/ és Parkas Erzsébet /76/ elmondták, hogy az ő házasságkötésük idején még írtak móringlevélet, de az ő szüleik megbíztak egymásban és eltekintettek a megállapodás írásbafoglalásától. 70 év viharai elsodorták őket, eldobták, hiszen később - gyermek születése után - már nem volt szükség rá. Az elmondottak alapján az ő segítségükkel, régies megfogalmazásban sikerült rekonstruálni. Körülbelül így nézett ki :

Móringlevél

A szentlőlek Isten nevében

Mink, örömszülők, a mai napon, teljes egyetértésben megállapodunk abban és kötelezzük is magunkat az alábbiakban írtak betartására.

Piunk és leányunk a mai napon való egybekelésük után, a házasság szentségének felvétele által, ami haltonig és holtáig tart, magunk között a következőkben állapodunk meg.

Amennyiben örökös nélkül bármelyik fél elhalálozna, úgy a visszamaradó házastárs részére az alább írt dolgokat tartozik adni.

Leányunk Tóth Erzsébet, ha férjénél Földvári Ferencznél előbb elhalálozna, úgy mink, mind szülők, Tóth Erzsébet volt tulajdon ingóságával tartozunk Földvári Ferencznek kiadni: egy ugynevezett katona ágyat, amely áll 2 kettő szalmassák, 2 kettő lepedő, 2 kettő vápkos 1 egy dunyha takarót 2 kettő inget, 2 kettő alsónadrágot.

Ezen kikötések elfogadását aláírásunkkal megerősítjük.

Kelt Attala 1904 nov. 10

Földvári József
Földvári Józsefné
sz. Orbán Teréz

Tóth Ferencz
Tóth Ferenczné
sz. Fehér Anna

Beiratkozás, kihirdetés

A községházára és a plébániára mentek a házasulandók bejelenteni az esküvőt. Kifizették mindkét helyen a megfelelő pénzüsszeget és megállapodtak a formaságokban.

Az esküvőt megelőző 3 vasárnap a templomban kihirdették a házasulandókat. Megkérték a falu népét jelentse be, ha valami olyan akadályról tud, amely lehetetlenné tenné a házasságot. A két fiatalnak vallási alapfogalmakat oktatót a pap, bár ez gyakran elmaradt, hiszen már kisgyermek koruk óta tanulták. Így csak vizsgáznuk kellett belőle.

A községházán közszemlére tették ki a házasulandók nevét. A

A falu népe így is értesülhetett tehát a készülő házasságról. Ültözködésük és találkozásaik az eddig megszokottak voltak, semmi külsőség nem mutatta azt, hogy jegyesek.

A vendégek hívása

A gazda - mérlegelve anyagi lehetőségeit - eldöntötte, hogy kit hívjanak meg. A közvetlen rokonokon kívül barátok, ismerősök is helyet kaptak a vendégek között. Így a lakodalomban résztvevők száma gyakran elérte a 300-at.

A vendégek meghívása a rokonságból kiválasztott 17-18 éves fiatal legényre - vőfélyre - hárult. Ha nem volt a rokonságban ilyen keru, a feladatra alkalmas legény, hívtak mást is. Olyat, aki már más lakodalmakon bevált, népszerű volt, jól tudta forgatni a szót.

A vőlegény két vőfélye indult el sorba járni, a meghívandókat. Ültözetükhöz tartozott a kabátjuk jobb oldalán lévő bokréta, melyen hosszú, rózsaszín szalag lógott; kalapjukon is ugyanilyen színű szalag volt. Fehér kötényt kötöttek derekukra. Egy-egy udvarba vagy házba belépve illően köszöntötték a háziakat és a következő szöveget mondták :

" A vendégek meghívására

Először is megtiszteljük e háznak urát és asszonyát. Mink N.N. kiküldött vőfélyei és enékek eljegyzett mátkájáé, ha meg nem vetnék szives kérését az ő öröme napjára, kedden estére, egy-két tányér ételére, egy-két pohár borára, a muzsikának felszerkent hangjára, egy tisztességes mulatságra tessék megjelenni. Szivesen fogják őket várni, mind köszönősegesen az egész házi népet. "

A vőfélyeket ezután a házigazda borral, pálinkával kínálta, majd folytatták útjukat. Másodízben is ugyanezzel a szöveggel hívták a vendégeket. Harmadízben azonban már a vőlegény is velük tartott.

Kabátja jobb oldalán - a vőfélyek rózsaszín bokrétaájával ellentétben - fehér bokréta volt hosszú, szintén fehér szalaggal, mely a kalapját is díszítette. A vendégek meghívása úgy történt, mint az első alkalommal.

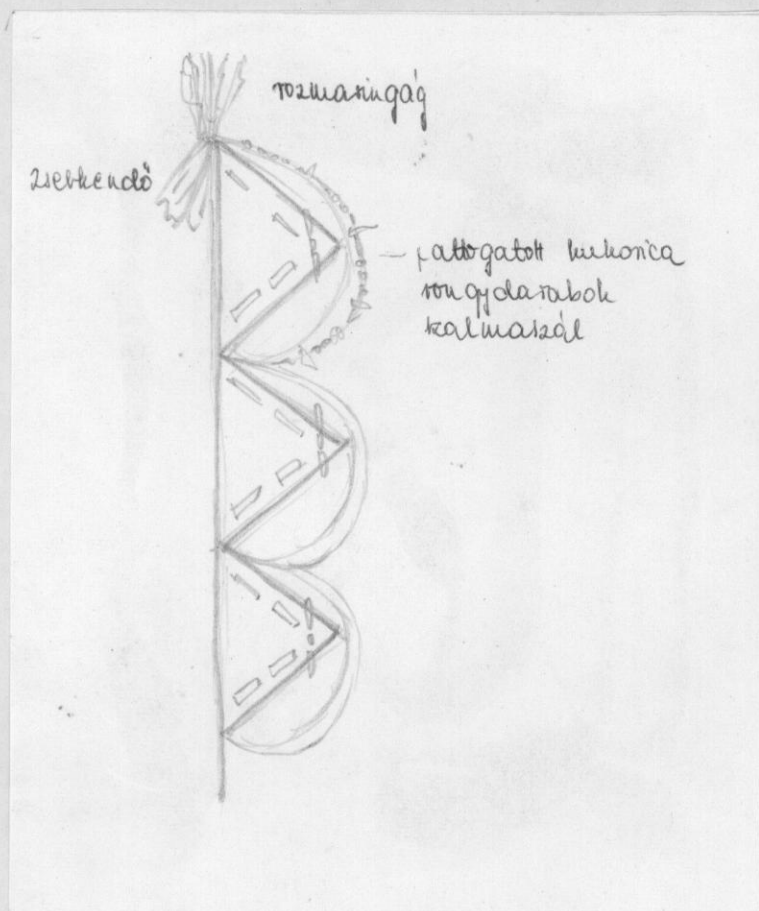
A házasságkötés időszaka

A lakodalmakat farsang idején, húsvét után és ősszel, advent előtt szokták tartani. Ez magyarázható több okkal is. Ezekben az időkben voltak a bálók, - farsangi, szüreti stb. amelyek ismerkedési alkalmak voltak. Általában nem szoktak sokáig várni, ha tetszett a lány és a hozomány szempontjából is megfelelt, gyorsan nyélbe ütötték a házasságot. Ezekben az időszakokban ráérték, farsangkor még nem kezdődtek meg a nagyobb munkák, ősszel meg már nagyrészt befejeződtek. Advent után már megforrt a bor és a bűjtnök is vége volt. A lakodalmakat mindig kedden tartották, a XX. század első évtizedében még két napig. Később már 24 órára rövidültek.

Lánybucástató

A lakodalmat megelőző vasárnapon történt a lányos háznál. Ekkor összegyűlt a közeli rokonság, főleg asszonyok és barátok. Vidám és szomorú dalokat énekeltek - "dánultak" - a leendő menyasszony gyakran sirt is. Ekkor készítették el barátónői a zászlót. Színes ragasztós papirokból 6 darab egyenlő oldalú háromszöget vágtak ki. /oldalhossz kb. 20cm./ Az oldalak mentén más színű papírt fűztek bele és a háromszög csúcсаban masnira igazították. Kettőt-kettőt úgy ragasztottak össze, hogy közébe egy nádszálát tettek. Így három háromszög volt egymás alatt. A nádszál tetejébe kurus-

pánbokor ágait kötötték csokorba és 2 zsebkendőt is tettek rá. Ezután egy cörnassálra szalmaszálát, pattogatott kukoricát, rongydarabokat fűstek és kétszeresen a háromszögek köré tették. Ennek a zászlónak majd később lesz szerepe.

A tiszta szobát - amelyet nem használtak - ezen a napon megnyitották a vendégek előtt. Minden kíváncsiskodó megnézhet-e a lány hozományát : az ágyon 3 különböző huzatú párna, /vankos/ egy takaró /dunya/. Az egyik szekrényben a legfelső polcon hásiszöttes törölközők, terítők, asztalkendők stb. A többi polcon pedig nagy vég vásznak, és közöttük egy-egy alma. A fiókos részben voltak a hímzett kötények, a zsebkeendők, blúzok stb. A másik szekrényben láthatták az érdeklődők sorba akasztva a felsőruhákat. Egy-egy ruhanemű száma nem volt meghatározott és kötelező jellegű. Mindenki annyit a - dott, amennyi telett, vagyoni helyzetéhez mérten.

Legénybucsuztató

Különösebb formája nem alakult ki. A legény és barátai a kocsmában gyűltek össze és a leendő vőlegény költségére mulattak.

A lakodalom előkészületei

A lakodalom megrendezése anyagilag a vőlegény szüleit terhelte. Hozzájárult azonban minden meghívott. Lisztet, cukrot, tejját, túrot, tejfölt, tejet, diót minden család egy tyukot is adott. Sokszor annyi tejját hoztak össze, hogy a lakodalom után el kellett adniuk, nehogy megromoljon. A vőlegény szülei borjút és disznókat vágtak, bor általában volt. A lakodalom előtt 4-5 nappal már megkezdődött a sütés-főzés. Összejöttek a rokonság gazdaasszonyai és hívtak még egy szakácsnőt, aki irányította a munkát. Neki ez volt a foglalkozása, a faluban, sőt a környéken rendezett lakodalmakban is ő vezette a főzést. A diós, kakaós és szőlős kuglófot, lukas kalácsot a kemencében sütötték. A torták és a különböző sütemények elkészítése után került sor a húskételek főzésére. Míg az asszonyok főztek, a férfiak a vőfélyek vezetésével - akik rangjuk jeleit : a fehér kötényt és a bokrétát viseltek - a kocsmából összehordták kocsikon az asztalokat és a székeket. Közben nótáztak. A vőlegényes ház udvarán sátrat állítottak fel, ha nem tudták megoldani a házon belül a vendégek elhelyezését.

Az előkészületekhez tartozott még a lakodalom előtti napon, a hozomány elhozatala. Feldíszített lovakat fogtak a kocsik elé, felrakták a bútorokat, az ágyneműt és a ruhaneműt. Nagy nótaszóval indultak meg a úton a kocsik a vőlegény házához.

Polgári esküvő

A lakodalom előtt való nap délután zajlott le minden ünne-
pélyesség nélkül. A községházán a jegyző előtt jelent meg a
két fiatal násznagyjaikkal, szüleikkel. A menyasszony ötöt
ruhában ültözött és koszorút sem viselt.

Egyházi esküvő

A lakodalom napján délelőtt tartották misével egybekötve.
Azért délelőtt, mert 12 óra után nem mondhattak misét az
egyházi szabályok szerint. Az egyházi esküvőre külön volt
egy menyasszonybúcsúztató.

Menyasszonybúcsúztató az esküvőre

Szerencsés, jó reggelt adjon az Uristen.
Hála, hogy e napra felvirradtunk épen.
Hegjött már az óra, melyben magzatunknak
oltárhoz kell menni, mint szép menyasszonynak.
E járatban jöttünk azért e hajlékba,
hogy elvezessük az isten házába.
Kérjük azért szépen az édes szülöket,
eresszék ez utra kedves szülöttjüket.
A kedves menyasszonyunk ily módon szólna,
a szive érzelmétől most szavakhoz jutna.
Elmondom helette amit elméje gondol,
ilyen forma volna, látom bus arcáról.
Örömmel virrad fel rám e szép reggel,
örömmel üdvözlöm, ártatlan szíveimmel,
de mostan szívemet nagy bánat fogja el,
mert a házas élet utjára lépek.
Hosszu az én utam, melyre most indulok,
azért ó Istenem tehozzád fordulok,
mert áldást és segílyt csak tőled nyerhetek.

Kérlek ó el ne hagyj e nehéz sorsomban,
szent fiaddal együtt állj mellettem, nyomomban,
mert ha változik életemnek utja
vagy holtig örömrre, vagy örökös bura.
Azért ó Istenem ne hagyj el engem,
légy velem bocsásd meg ellened elkövetett vétkem.
Add, hogy boldog legyen páros életem,
édes Jézus maradj holtig velem.
Hozzátek fordulok most édes szüleim
és kik jelen vagytok rokenim, testvéreim.
Azt istenre kérlek bocsássatok most meg,
Ha valamit vétettem tineaitek.
Kisérjétek ti is az Isten házába,
kérjétek az Istent értem imádkozzatok, hogy
bő áldását adja szent házasságomra.
Induljunk el a szentháromság nevében,
E nehéz utamon vezéreljen Isten.

Dicséértessék a Jézus Krisztus.

A menyasszonyt a szülői háztól a vőfélyek, a násznagyok, a vőlegény, szülei és közvetlen hozzátartozói kísérték a templomba. A következő sorrendben mentek. Elöl a két násznagy, utánuk az egyik vőfély a menyasszonnyal, a másik vőfély a sínlánnyal és a vőlegény a nyoszolyó asszonnyal. Ezután következtek a szülők és a testvérek.

Előfordult délutáni esküvő is, természetesen mise nélkül. Ekor már az egész násznép a menyasszonnyal tartott. A vőfély mind a két kiközösöntöt elmondta. Az egyik a korábban már említett, a másik még ezután következik.

Kedd délután

A vendégek a vőlegény házánál gyülekeztek. Innen indultak a menyasszonyért. A menet a következő sorrendben haladt : elől a két násznagy, vőfélyek a szilánnyal, a vőlegény a nyoszolyó asszennyal. A két násznagy, a vőfélyek /koszorúlegények / és még több férfi kezében borosüveg volt, egy lukas kaláccsal. Útközben az ismerősöket megkínálták, de maguk is gyakran ittak. A vőfélyek a korábban már ismertetett ruhát viselték. A szilány /koszorúslány/ rózsaszín hosszú ruhát viselt és kezében egy rozmaringszálat vitt, amire apró, ruhájával egyező színű szalagok voltak bekrétára kötve. Az ő kezében is egy lukas kalács volt, amelyet útközben odaajándékozott egyik ismerősének. A XX. század második évtizedétől kezdve egyre több koszorúslány vonult a menetben minden fontosabb szerep nélkül. Elsősorban azért, hogy minnél díszesebb, feltűnőbb legyen a menet, hogy többen legyenek, mint a szomszéd legény lakodal-mában voltak. Ruhájuk - mely az előbb ismertetett forma szerint alakult - is versenytéma volt. Szébb, drágább legyen, mint a barátnőé.

A menetben a fiatal házások, a középkorúak, majd az idősek következtek. A zenekar zárta a sort. A faluban, amerre végig haladtak, kinn álltak az emberek a kapukban. Ha nem is voltak meghívottak, csatlakoztak az ismerősök mellé. Akik már a borosüveg fenekére néstek, jól hangulatban, vidáman énekeltek zenekari kísérettel. Gyakran repültek a lukas kalácsok a hivatalan barátok felé.

A menyasszonyos háznál - sirató

Megérkezve útjuk céljához - a menyasszonyos házhoz - az udvaron vagy ha sokan voltak, az utcán is megkezdődött a tánc. Közben a két násznagy a vőfély és a nyoszolyóasszony a házban alkudoztak. Míg meg nem volt az eredmény, a vőlegény is kint várakozott.

A kötelességüket teljesítők bemenvén a házba, illően köszöntötték a háziakat és elmondták, mi járatban vannak.

A négy násznagy között nagy vita volt : mennyiért adják el, mennyiért vegyék meg a madarat, a menyasszonyt ? A menyasszony násznagyai nagyon magas árat mondtak érte s dicsérték: szép, jó, becsületes, dógos stb. , megéri a kért összeget. A másik két násznagy csak nem akart belemenni az alkuba, sokalták az összeget. Végül, az alkudozás során eljutottak ahhoz , amiben már az eljegyzésen megállapodtak, kifizették a menyasszony árát.

Közben a nyoszolyóasszony két tányérra és egy tyukra alkudott a menyasszony keresztanyjával. A tányérokat és a tyukot azért kellett megvenni, hogy legyen miből és mit ennie az ifjú párnak a vacsorán. Itt is nehéz volt a megegyezés, sokat kértek és dicsérték a portékát, de keveset akartak adni érte és becsmérelték. A nyoszolyóasszony kopottnak, réginek, töredezettnek látta a tányérokat, a tyuk vén volt, csunya tollú, tehát nem érték meg az árat. Végül itt is megállapodtak a megfelelő összegben és a pénz ellenében vihető volt a portéka.

Vissza volt még a cimor megvétele a menyasszony násznagyaitól. Később a cimor /zászló/ egy rokon kisgyermek játéka lett, csak a zsebkendőt tartották meg a násznagyok.

Miután mindez megtörtént, a beszédesebb vőfély kifizette a tornácra és elbucsuztatta a menyasszonyt. Az 1904-ből megmaradt írásos szöveg hossza volt, mindenkitől külön bucsuztatták.

" Menyasszonybucsuztató

Tisztelt násznagy urak, érdemes vendégek.

Egy kevés ideig esendot kérek.

Vőfélyi szavaim akarom folytatni,

Engedjék énnökem békével végezni.

Beszédem rövid lesz, de hatásos,

Mindenkinek szívére, mert igen méltányos.

Akinek az esze köztünk nem homálos,
Tanulhat belőle, mert igen hatásos.
Mózes első könyvének második részében,
Olvashatja az ember, mit mond az Ur Isten.
Nem jó az embernek élni magányosan,
Segítő kell neki, hogy legyen párosan.
Ki minden dolgában segítsen ő-neki,
Mindkettőjük szive örömmel lesz teli.
De százszorta nagyobb öröm és vigasság,
Midőn két szerető szív, a házasság.
A páros életben szivtisztá szeretet,
Szent lángjával holtig egybeszerkeszt.
Vőlegényünket is az a remény táplálja,
Hogy N.N. örömét találja,
És hogy ez az öröm soká tartós legyen.
Boldog légy pároddal holtig N.N.
Teremtő volt, ki a házasságot szerzette,
Még midőn est a nagyvilágot teremtette.
Kezdetben, hogy mi ebben éljünk,
A páros életben örömlinket leljük.
Óh, bizony boldognak lehet azt mondani,
Kit az Ur jó társasággal szeret megáldani.
Szent Dávid király, mint próféta
128. zsoltárában mondja :
Boldog az a férfi, ki féli az Urat,
Mert az Isten annak jó házastársat mutat.
Olyan lesz házánál mint a jó szőlővessző,
Gyümölcsöt szépet hoz, ha eljő az idő.
Gyermekeit látja asztala körül,
Mint az olajvessző, kiből szived örül.
Sok példát lehetne még előhordani,
Ha kézőnem lenne mindazt elmondani.
Fordítom beszédem, mert az idő nem vár
Menni kell, mert már a nap lejár.
Szomorodott szívvél e hajlékba jöttem,
Melynek árnyéka alatt fel is nevelkedtem.

Leányi életem kedvemre töltöttem,
De már most benne szomoruvá lettem.
Leányi életemnek elértem folyását,
Elakarnám mondani szívem bucsuzását.
De a sírás úgy meggyöngyített engemet,
Hogy nyelvemmel szólni nem tudok már többet.
Aki megismeri szomorú szivedet,
Nem is vár virágszál bucsuzást tőled.
Azért álltam melléd, azért fogtam kezéd a kezembe,
Én fogok bucsusztót mondani heletted.
Mert mielőtt édesapádnak elhagynád házát,
Köszönd meg neki apai jószágát.
Kedves édesapám hozzád szavamot emelem,
Mert jószágodat sokszor éreztetvén velem,
Sokkal több annál, hogy azt kimondhatnám,
Kiskoromtól fogva, az Urat éltemben,
Neveltél, hogy lenne részem kegyelmében.
Testi életemet hiven ápolgatód,
Mindenféle kívánságom megadtad.
Hogy ennyi jótettid forgatom eszemben,
Nem tudok mit tenni keserűségemben.
Hogy ily jó apától máma meg kell válni,
És egy új élet nemébe kell szállni.
Köszönöm jó apám jószágodat szívesen.
Az Ur jószágodért áldással fizessen.
Csókolom ezerszer éajkáló kezédet,
Köszönöm sok százszor kegyes intésédet.
Még élek ígérem leányi hűségem,
Soha meg nem fogom tőled segítségem.
Az Isten áldjon meg mindenféle jókkal,
Ideig tartókkal, örökké valókkal.
Majd minek utána kifutod pályádat,
Nyerd el édesapám mennyei pálmádat.

Édesanyjától búcsúzik

Szomoruan nézek a magas egekre.
Könnyeim mint zápor, úgy hullnak a földre.
Mennyei szent atyám adj erőt nyelvennek,
Hadd tudjak szólani szomorú szülőmnek .
Tehozzád jóanyám, mit szóljak, tehozzád,
Mert elfogta szívemet a keserű fájdalom.
Könnyes szemem felnyitani nem bírom,
Búcsúszavaim csak sokogva mondom.
Kedves édesanyám elvisznek mellőled,
De nagy keserűség választ meg tőled.
Mert talán jobb volna sirba szállni,
Mintsem tőled édes szülőm elválni.
Siralmasan esik tőled elválásom,
Nem tudom millen lesz az új szállásom,
Édesanya nélkül megmaradásom.
Ismeretlen szárnyak alatti megnyugvásom.
Mert nincs a világon jobb, mint az édesanya
Mert az magzatjának édes szavát adja.
Sok éjjeli álmát, érte megszakítja,
Sok jó falatoktól magát megfosztja.
Azért édesanyám ne epeesse bánat
Bocsássa el már most szomorú leányát.
Köszönöm ezerszer anyai jószágát,
Fujják rá a szelek Isten áldását.
Óh, bár a nagy Uristen még azt vinné végbe,
Hogy az édesanyját testestül-lelkestül vinné fel az égbe.
Ott fizetné meg neki minden fáradságát,
Mutatná ott meg neki minden jószágát.
Ha pedig az Ur megtartja életét,
Áldja meg neki, mind testét, mint lelkét.
Ha pedig eléri életének végét,
A mennyei szentek közé tegye a lelkét.

Holt anyjától bucsuzik*

Kedves édesanyám, kit már a temető sírboltok fedeznek,
Zakogó jajaim rólad emlékeznek.
Ha visszatekintek hajdanon életemre,
Szörnyű szomorúság száll az én szívemben
Majd kicsi nyelvem elbágyad heléből,
Könnyeim, mint a patak úgy folnak szememből.
Hogy ha rá gondolok, hogy volt nékem édesanyám,
Volt nékem szerető, hű, nevelődjádkám,
Akkor azt gondolom széttépi szívemet,
Mél gondolatomban majd megrepednek.
De nem botránkozom meg Isten akaratján,
Hanem megnyugszom Isten akaratján.
Mert tudva lehet egy jó kereszténynek,
Ki Krisztusban hisz ha meg is hal az életre,
Tudom, mennyország az örökös élete.
Odamennek a jó keresztények,
Odamegyek én is édesanyám hozzád.
Nem lesz ott sírás és jajgatás,
Ott csak hallatszik az angyali kiáltás.
Vigadjál édesanyám örök diosóságban,
Addig is míg hozzád jutok az égekben.

Holt apjától bucsuzik *

Kedves édesapám, mit szóljak tehozzád
Ki itthagytál engem, mint egy szegény árvát.
Hiába köszönöm neked jóságodat,
Mert a fájdalom elzárt elöllem a sírba.
Azért hát könnyekkel áztatom sírodát,
Érted szememből könnyeim folnak.
Hogy ha rád gondolok kedves édesapám,
Meghasad a szívem, mindjárt az gondolám.

Már most bementél az egek-egébe
És a megboldogult szentek segégében,
Én pedig a világ kincsetlen pusztáján,
Bujdosom míg engem is elránt a halál.
Már most édesapám leányi hűséggel
Emlékeztem rólad tiszta szeretettel.
Nyugodjál jó apám békével,
Nem háborítlak bus beszédemmel.

Nevelőanyjától búcsúzik *

Kedves nevelőanyám, ki engem úgy tartottál,
Mind jó leányodat úgy oktattál.
Édesanyám helett, édesanyám lettél.
Igazzívisséggel te énhozzám voltál,
És gyenge koromban szélnek nem bocsátottál,
Sőt szárnyaid alatt inkább takargattál.
A nagy Uristen kegyelme majd rád száll.
Kívánom imád a te hűséged, hogy
Egész életed legyen békeséges.
És mikor jutányos életed végére
Menjen fel jó lelked az egek-egére.

Testvéreitől búcsúzik

Kedves testvéreimhez búcsusót intézek,
Az egek urától rátok áldást kérek.
Áldást kérek rátok,
Az egek ura legyen veletek.
Megbocsátsatok hát, ha vétettem
Vagy ha valamikor rosszat eselekedtem.
Nem feledkeztem meg szives jószágokról,
Sőt akarnék szolgálni azokért.

Az igaz Isten áldása maradjon rajtatok
Örökké, de az el se hagyjon.
Végre az egekben magához fogadjon,
Az örök életben nektek is részt adjon.

Ángyától búcsúzik *

Kedves jó angyom már most tőled búcsúzom
Tiszta szivemből néked ezeket kívánom.
A nagy Uristen áldása maradjon
Mindvégig terajta, de el se is hagyjon.
Végre az egekben magához fogadjon,
Az örök életben neked is részt adjon.

Sógorától búcsúzik *

Jer ide sógorom nénémnek hív párja,
Tőled válásomért szívemet bujálja!
Bocsáss meg, ha én valamit vétettem,
Gyermekei eszemmel, engedél most nekem.
Majd a trombitának harsogó szavára,
Juss el velem együtt az Ur látására.

Öreg apjától búcsúzik

Kedves öreg apám tehozzád is szólok,
Még új szállásomra elindulok.
Hogy búcsuszókat tőled is vegyek,
Zokogó nyelvemmel így szólok tehozzád.
Áldjon meg az Istne te öregségedben,
Áldja meg kívánom, minden lépésedet.

Nyiljon meg lelkednek az ég dicső vára,
Vigyen be mennyei paradicsomába.

Üreg anyjától bucsuzik

Üreg szülőmhöz bucsuzást intézek,
Az eget urától rája áldást kérek.
Áldást kérek rája bucsumat tőlök,
Az egetnek ura legyen velök.
Megbocsássatok hát nekem, ha vétettem,
Vagy ha valamikor rosszat cselekedtem.
És ha kifutja e földi pályáját,
Nyerte lel mennyből örök boldogságát.

Rokonaitól bucsuzik

Sok jó rokonaim kik édesapámról,
Rokonaim vagytok édesanyámról.
Mert nem nevezhetlek meg mindnyájatokkal nevetekről
Könyveim, mind zápor úgy hullnak szememből.
Köszönöm rokonaim jószágokat szívesen,
Fizesse meg az Isten mindazokat
E gyarló életben sok boldog napokat.,
Számíljatok benn sok boldog órákat.
És midőre életetek határa eljő
És juttok árvai órára,
Halálotok után az üdvösültekkel
Vigadjatok örökké ezekkel.

Leányoktól búcsúzik

Kedves leány barátim, kikkel társalogtam,
Ártatlanul százszor sokszor nyíjjaskodtam
Míl nehezen esik tőletek elválásom
Kedves leány barátim, de nincs maradásom.
Elhagylak titeket, társaságtokat,
Szívemből köszönöm fáradságtokat.
Találjátok ti is oly hűséges párt,
Kivel minden nap az öröm részeje
Nyílik számotokra, mennyei korona,
Légyen készen számotokra mennybe néktek
Most Isten hozzátok és megbocsássatok
Ha bennem valaha megbotránkoztatok.
De azért jól látjátok, hogy most utra térek
Adjon Isten néktek erőt egészséget.

Isten hozzád imir

Te szépséges helység.
Utadat soha meg ne nyomja az ellenség, szabadjó békeség
Kivánom legyen egyeség, maradjon
Lakosin az igaz kereszténység
Áldott légy oh én szép helységem
Én már szállásomat máshova intézem.

Násznagy uraktól

Mármost tihozzátok ajánlom búcsúmat
Kedves násznagyjaim, kik az én soromat
Tették melletttem fáradozásokat
Adjon érte az ur mindenféle jókat.

Kérem én az Istent tekintsen le mennyből
Áldását reátek adja az egekből.
Vigyen fel az ég dicső országába,
A szent angyalok hiv társaságába.
Jöjj el hát Jézusom halld meg kérésemet
Fogadd el tehozzád nyujtott beszédemet
Mármost bevégzem áldáskérésemet
Adjon Isten erőt, egészséget.
Berekesztem mármost fáradt szavaimat,
Mert már nem késhetem, foltatom utamat
Én is mint hát vőfénnyel mondatom ezeket
Állok itt melletted fogom a kezedet.
Félre jó barátok, engedjetez utat
Mely utra kit-kit az Isten rájuttat
Ez kívánom néktez végső beszédemben
Mindnyáján titeket az Isten áldjon meg
Mind áldjon meg titeket, kik körülém vagytoz
Én elmenésemet látni kívánjátok
Ime nemsokára meglátjátok
Már Isten hozzátok, tőletez elválóz
Itthagyz de légyen tovább is kedvetek
Menjünk násznagy uraim, Istem már veletez
Áldjon az Uristen jó éjszakát nektez."

A *-gal jelölt részeket csak akkor mondták el, ha árva volt, ha volt ánya és sógora. Tehát csak a megfelelő részek hangzottak el.

1912-ben a menyasszonybucsuztatót már sürítették.

Menyasszonybucsuztató a szülői háztól

1. Hallgat-hallgattassék, Jézus neve dicsértessék.
Násznagy uraimnak kérem én engedelmet,
az itten levőknek, vendig csendességét.

- Először is dicsérjük a Jézus nevét,
adjon Isten szerencsés jó estét !
2. Alázatos szívvél e hajlékba jöttem,
mégnek árnyéka alatt nevelkedtem,
minden jó kedvemet benne töltöttem,
most mégis milyen szomoruvá lettem.
 3. Leány életemnek elértem folását,
akarom követni szívem bucsuzását.
De mivel a sirás elvette erőmet,
nem tudok szólani nyelvemmel már többet.
 4. Aki megismeri virágszál gyászos életedet,
Nem kíván bucsuzást tetőled.
Mert azért vettem kezembe jobb kezedet,
azért állottam melléd, hogy szóljak helyetted.
 5. Dicsérjük tehát a menny és Föld teremtőjét,
ki meghagyta érni e mai nap estéjét.
Ki hiveinek azt is megengedte,
hogy e mai napot boldogul tölthette.
 6. Ezerszer dicsőség eget tronusának,
aki lakozik a magas mennyországban.
Semmiből hozott e világra,
nevelte leányát a szent házasságra.
 7. A szent házasságot Isten még akkor szerzette,
mikor az egész világot teremtette.
Számptalan szüzekkel beteljesztette,
mely által lelkünket megdicsőítette.
 8. A magasság-belinek amire volt kedve,
már az egész világ el van vele telve.
Mert állatnak párja van rendelve,
meléért dicsértessék a Jézus neve!
 9. Oh, keserves bánat, de megemésztettél,
Istenem engemet mire teremtettél.
Kedves édesanyám jaj, mire neveltél,
szárnyad árnyékából, de ki rekesztettél.

10. Isten után ű volt a nevelőm,
mint madár fiának élelemkeresőm.
Kedves édesapám, igaz gondviselőm,
áldja meg őtet az igaz teremtő.
11. Szomorú szívemmel az istenért kérem,
hogy amiben vétettem bocsássa meg nékem.
Mire méltó nem vagyok, azt magam is elismerem,
de szivességét ezerszer köszönöm.
12. Szoruan nézek a magas egekre,
kőnyyeim, mint a zápor hullanak a földre.
Mennyei szent atyám adj erőt nyelvennek,
hadj szólhassak egyet szomorú szülőimnek.
13. Szülő édesanyám, kinek méhéből
e világra jöttem, tiszta szerelemből.
Gyengén nevelkedtem anyai kezéből,
nem voltam kizárva soha az kegyelméből.
14. Kedves édesanyám elvisznek mellőled,
Mih nagy keserűség vála meg tetőled.
Mert talán jobb lett volna meghalni,
mint az édesanyától megválni.
15. Mert keserves nekem tőled elválásom,
mert nem tudom, milyen lesz az új szállásom.
Édesanya nélkül való maradásom,
ősemeretlen szárnyak alatt megnyugvásom.
16. Ezen a világon nincs jobb, mint az édesanya,
ki magzatának édes szavát nyújtja.
Sok éjjeli álmát hányszor magától megvonja,
még a legjobb izü falatját is magától megfosztja.
17. Bárcsak az Isten, azt is vinné végbe,
hogy az édesanyát testestől-lelkestől vinné fel az égbe.
Ott fizetné meg neki sok fáradságát,
mutatná meg neki szent színe látását.
18. Hogy pedig az űr megtartja életét,
áldja meg őneki mind testét, mind lelkét.
Ha pedig elérí életének végét,
a mennyei szentek küszövigye fel a lelkét.

19. Nektek is, kik vagytok igaz testvérek,
egy anyától született igaz véreim,
egy fa bimbójának kinyílt virágai,
egy fa gyümölcsének megérett magjai.
20. Az igaz Isten áldása maradjon mindig rajtatok,
soha el ne hagyjon és végre magához az égbe fogadjon,
az Örök életben nektek is részt adjon.
21. Kedves leány barátaim, ha felétek fordulok,
színtugy megújulok,
de szivemből már nagyon busulok,
hogy seregtoktól más utra indulok.
22. Lányok, lányok somogyi magzatok,
még a bazsarózsánál is szebb hajadonok.
A Szentlélek Isten adjon rátok áldást,
kik tiszteletemre ide fáradtatok.
Ugyan mondjátok meg, mit kívánjak néktek,
miért esmeredett meg szüzek szívetek.
23. Lám én minden jót kívánok néktek,
kivánom, hogy baj ne érjen soha,
s a szerencse ne legyen hozzátok mostoha.
Adjon Isten, hogy akit szerettek,
az legyen jövőre hitvesetek.
24. Mert ha ti tudjátok, én is tudom nagyon,
Hogy a szerelemben egy mennyország vagyok.
De az angyal ott is jelen vagyok,
jobb kezében szűz koszoru vagyok.
25. Eszedzve kérjük az eget nagy urát,
küldje el hozzátok az ő szent angyalát.
Hozza el ténéktek a szűz koronát,
mivel megkoronázták mennyben Máriát.
26. Kezemben a keze a földi angyalnak,
ki oly sok jót kíván alsó-felső ezerszédnek,
azon jókat násznagy uraimnak,
Szent János áldását adja mindnyájunknak.

27. Isten hozzád végre te szép helység,
Utadat ne állja soha ellenség.
Igazság, bölcsesség, szeretet, egyesség,
viseljen rád gondot az élő istenség.
28. Elájult az elmém, többet már nem gondolhatok,
meglágyult a nyelvem, többet nem szólhatok.
Ezerezer köszönöm annak jószágát,
ki nem sajnálta hozzám fáradtságát.
Kérem a boldogságos Szűz Máriát, eresse rájuk mennyből
szent áldását.
29. Az ur Istentől boldog, jó éjszakát,
kivánok szebb szavakkal szolgálni,
én már nem tudok és hogy tovább maradjak,
azon is már túl vagyok,
El kell menni, mert a másé vagyok.
30. Utoljára erőt, egészséget,
az életből szerencsés kikulást
és végre az egetből örök boldogulást.

Miután a kiköszöntés is megtörtént, megindulhatott a násznép a lakodalom színhelyére, a vőlegény házához. A menet elejének sorrendje a következő képen alakult: A nyoszolyóasszony - kezében a tyukkal és a tányérokkal- oldalán a két násznagy, a vőlegény a menyasszonnyal, a vőfélyek a sinlánnyal. A menyasszony szülei és rokonai nem mentek el a lakodalomba. Hiszen az ő lakodalmukat már áldomisziváskor megtartották. A menet további összeállítása nem változott.

A vőlegény házánál

Az ifjú párt és a násznépet az örömszülők fogadták. Ekkor énekelték a következő dalt.

Édesanyám, adjon isten jó estét

Édesanyám, adjon isten jó estét

meghóztuk a barna, piros menyecskét,

De nem azért hoztuk ám, hogy tzeressék

Édesanyám könnyetregét keressék.

A ház küszöbére tettek egy vízzel telt poharat. Mielőtt belépett a menyasszony, felkellett rágnia, hogy könnyen szüljön. Az egyik szobában a rokonságból a legkisebb gyereket az ülőbe ültették, hogy olyan szép kisgyermek legyen.

A nézelődőket nagy kosarakból kuglóffal kínálták. Lassan a vendégek elfoglalták helyüket az asztal mellett. A vőfély a következő mondókéval hozta be sorban a nyoszolyóasszonyt, a sinlányt és a menyasszonyt :

" Hallgat-hallgatassék, Jézus neve dicséértessék násznagyuraim. Ez e az a tisztességes, jámbor személ, akiért annyit áztunk, fáztunk, fáradostunk, ezt a nagy sárt meggázoltuk ? - Nem ez az, de jó lesz a primásnak! "

Második és harmadik alkalommal - a sinlány és a menyasszony behozatalakor - ugyanez a szöveg hangzott el, de a válasz harmadszorra igenlő volt : " Ez az "

1. Menyasszony beköszöntő az asztal mellé

1. Uram halljuk szót szólok igazságot,

nem beszélék tréfát, hanem valóságot,
adjanak hát egy kis szabadságot,
még elbeszélem a szent házasságot.

2. Ádámot az Isten mikor teremtette
a szent házasságot még akkor szerzette.
Ádámnak egy oldala csontját kivette,
méből Éva asszonyt mellé készítette.
3. Maga volt a vőfély az eget királya,
mint bizonyítja ezt Mózes szent története.
Bőven előadja bárki is vizsgálja,
ezt minden értelem bámulva csodálja.
4. E szent rendelése az eget urának
tetszett Ádám atyánk maradékának,
mint pátriárkának, mint evangélistának.
Páratlan életet kevesen tartanak.
5. Bizony boldognak is lehet azt mondani,
kit az Ur jó társasággal szeret megáldani.
Sokféle példát lehetne felsorolni,
mivel be is lehetne bizonyítani.
6. Boldog kinek van hív jó felesége,
mert a jó feleség a ház ékessége,
ezt mindenki elhiggye,
itt a versem vége !

A vőfély hosszasan készítette elő a vacsorát. Az evés megkezdéséig szórakoztatta a vendégeket. Így :

" Látják, uraim, hogy az asztal megvagyon terítve,
kés, tányér, villával, kanállal el is van készítve.
Jönnék már az étkek rögtön mind sorjában,
és a sok legénység ne álljon itt hiába.
Nehogy az asztalon az étel meghűljön,
és a felmelegítése dologba ne kerüljön.

Tessék hát kelmeteknek helre telepedni,
a muzsikásoknak meg kell melegedni.
Ami tőlem elkövettem jó ápitással egyenek kelmetek!

Ezután következett a fazék eltörése. Egy ócska, lukakkal teli fazekat a földhöz vágott a vőfély.

" Akkor menjen széjjel a házasság,
mikor e fazék összeáll. "

A vidám beszélgetést, borozgatást ismét a vőfély szakította fel-
be :

" Vacsora előtti szünet alatt "

1. Szerencsés jó estét kívánok mindennek
E mennyegzős hába összejött vendégnek.
Hozzám tartozandó jámbor legényeknek,
Ide beszólitott szép hegyes szüzeknek.
2. Dicsérjük az Istent bejövotelünkbe
Legyünk szerencsések ezen esztendőben.
Vig öröm és áldás szálljon mi szivünkbe
Homes magyar hazánk legyen csendességben.
3. Alázatossággal engedelmet kérek,
Hogy ide il bátran bejönni merészelek.
Legyen szép öröme mindnyája szivének,
Kik il szép sorozgal ide begyüllének.
4. Hig renegő nyelven szárnyára ereszten,
Előbb szemem az égbe terjeszten.
Onnét várok áldást e szép társaságra,
Ennek pedig minden itt levő tagjára.

5. Várják azokat is, kik még itt nincsenek
Hagy dolgaik miatt ide nem érkeztek
Addig a szép vendég mulatassa magát
Lassu és friss táncra igazgassa talpát.
6. Drága urain, jó asszonyaink
Ide gyült szép hajdani vendég
Kik megtekintették fáradosásomat
Tűrjék el, ha lesz, fogyatkozásaimat.
7. Tudják azt mindnyájan, hogy nem sokat tanultam
Az iskola elül gyakran elfutottam
De hébe-korba ám mégis befordultam
Innott-annott aztán valamit tanultam.
8. Azért ám eleget nyughatatlankodtam
Amíg én valamibe bele okultam
Hanem ami szegény házuiktól kitelik
Ha ide behozom, tudom, hogy szeretik.
9. Mivel jó gazdánknak az az akaratja,
Hogy vendégei vigak legyenek biztatja
Általam jelenti, készül a vacsora.
Csapra is van ütve, mint süre, mint bora.
10. Ürvendjétek ti is szüzek, szis virágok
Mint tavasszal zöldelő almafa ágak
Látjátok azt mindnyájan, hogy kedvenben vagytok
Hipp-hopp muzsikások ne szunyadoszatok.
11. Hosza muzsikások ne szunyadoszatok
Hanem szünet nélkül muzsikáljatok
Nevetekről tudom, hogy híresek vagytok
Vig nótátok mellett egyet had ugratok.
12. Indítom is ime lépésre lábamat
El is fordítom csendesen magamat
Megnézem a konyhán kedves szakácsnémat
Elkészítette-e a csokoládémat.
13. Azt kiáltja szám, hogy legyetek csendesen
Hogy elvógeshessen dolgom rendszeren
Annak szolgállok én a hátsó szivegen
Aki szépen mulat és becsülötesen.

Második, vacsora előtt

Megtékintettem a konyhán mindeneket,
Sorjába vizsgáltam a drága étkeket.
Kötelességem, mert vagyok mestere
A mi Urómatyánk rendelt minket erre
Kívánon e napot számos esztendővel
Fejenként töltsék el szép arany idővel
Kiválthéppen lelki épülettel
Ide beszólitott szép házi népekkel
Kánán mennyegezből küldetek tincetek
Isten akaratából érdemes vendégek
Akarjátok tudni jövetelen célját
Jelentem tincetek Isten akaratját
Mikor Krisztus urunk lakodalmat tartott
Sok tanítványival vig mulatságban volt
De ezen mulatság, hogy neki megtetszett
Azért rendelt nekünk hitünkben is illet.
Szüzek, szisz virágok mind rajtam kapjatek
Mert én fia vagyok híres Attilának
Karján nevelkedtem szép Lukrécijnak
Most is harmadát bírom országának
Látják urainék derék legény vagyok
Az orcám, mint a kikerice ugy ragyog.
Ismernek engem urak és hadnagyok
Tudják, hogy Attila híres fia vagyok
Azért tehát szüzek énrajtam kapjatek
Mert én az országban híres gyerek vagyok
A leányok között forgalódnai tudok
Szeretem a bort is, no lelken adjatek
Mert ha nem adtok én mesterséget tudok
Ürdögöm van, egyet magamhoz csábitok

És piros ajkára csokoládé adok szépet
S úgy megragad, mint a madár a lépen
Már immár adtatok, iszom is angyalok
Tudjátok fáradtam utánatok
Majd szerzek én nektek is egy igaz társat
Lámpással sem birtok találni olat.
Látják uraim, az asztal meg van terítve
Kés, tányér, és villával, kanállal ökitve
Jönnék már az étek sorában
Es a sok legénység nem áll itt hiába.
Behogy az asztalon az étel meghűljön.
Felmelegítése dologba kerüljön
Tessék uraim helre telepedni
A muzsikuskoknak kell majd megmelegedni
Mélto hát, hogy itt az öröm terjedjen
Ételben, italban testünk résztvehessen.
De ne féljen senki, hogy csömröt fog enni
Mert a gyomrát biz itt meg nem terheli
Vőfélyek érkeztek híres Perzsiából
Követül küldettek hozzátok kittyából
Utánam érkeztek megterhelt tevéim
Majd előkerülnek most pompás étkeim
Az első tál étel lesz bagolnyerítés
Utána érkezik a kemensenyűgés
Végre érkezik az üres kocsisürgés
Egy öreg sündisznó léssen bepácolva
Egy beteges bolha lesz a nyárera huzva
Sült peccsenye helett egy nagy fejese foka
Háromszáz esztendő kerekének agya
Káposztáshus léssen hasas szalonnával
Kifől a pulkának combja rizkájával
Ez a magyaroknak híres eledelük
Ha ide felhozom jóízűen megesszük
Készülnek az étek sült, főz a szakácsné

Jól tud minden, jobban mint a papné
A jó ételeket tudja kavargatni,
De boroskancsót is tud ám hajtogatni
Szentháromság Isten segíts minket erre
Hogy mulatságunk jól menjen végébe
Kiváncn fejenkint, hogy ki-ki elérje
Békével, erővel az Isten segítse
Hajnali szép csillag, tündöklő fényesség
Királi virtusság, ékeskedő szépség
Kinek ajkával kiülött kényesség
Kiváncn Istentől, hogy legyen csöndesség
Mármost nem tréfálok, megyek a konyhára
Sok jó eledelek drága illatára
És majd megjelenek mindenek láttára
Hogyha előbb, nem hát majd Szent György napjára.

Érdemes uraim egész gyülekezet, akik renddel szépen
helyre telepedtek, tessék csak ünnöknek csöndességbe
lenni, mert az ételekről fogok most szólni.

Mivel, hogy ma én vagyok a szakács,
mesterségem értem jobban mint egy takács.
Sokféle étkek nem sokára jönnek,
vendégeim ott kint egyre másra főznek.
Hogy ne kelljen várni óráról -órára,
adtam már foglalót tizenkét ól fára.
Ánde most uraim napozámost kell fogadni,
mert a fát fel kell vágatni.
Hogy idején megfőjön az étel
és hogy senki meg ne haljon éhen.
Hogy a tehénhus megfőjön idején,
itt vár taglójával a mézsáros legény.

Azt mondta, hogy mindenki készítse a gyomrát,
mert 6 holnap levágja a marhát.
Kilenc legény ott kint reszeli a tormát,
Mindannyinak igen tiszdéli az orrát.
Agádra is elküdtem paprikáért kettőt,
elvittek magukkal két nagy sültő teknőt,
mert sok paprika kell ám holnap a levesbe,
hogy hiba ne legyen az ételeinkben.
A malomba is elment egy jó béres szolgál,
a tésztaának való lisztet majd meghozza.
Magam pedig megyek káposztát gyalulni,
mert itt az ideje be kell savanyítani.
Feleségem a piacra ment tyukokat vásárolni,
a holnapi napra.
Most még egy van hátra, bor kell az ételhez
elküdtem már érte két kocsi Eszékre.
Less itt minden elég amig hozom a többit,
addig egyék meg a semmit.

Bentén a sok beszéd után még mindig nem kezdhettek az evés-
hez. A vőfély a kezében levő leveses tálat az új pár elé he-
lyezte miután a megfelelő köszöntőt elmondta.

Az ételek felkészítése

Leves

1. Érdemes vendégek nem üressen jütten,

étellek terhelve vagyon mindkét kezem
De mielőtt hozzányúlnak a kanálnak

Bugó szívvél hálát adjanak az Urnak.

2. De, hogy itt én most hosszan ne papoljak
És a ferró táltól sebüket ne kapjak
Vegyék el kezemből ezt a ferró tálat
Amellett az ujjam tovább nem állhat.
3. A hátam mögött is még huss öregasszony vagyok
Azoknak a kezeit is süttögeti nagyon
Ne tántorogjon hát előttem senki
Hort a nyekát leforázzom neki.
4. Itt tehát a leves, molet adott a jó hus,
Asért itt senkinek a szive ne legyen bus
Hossa mussikusok szóljon hát a vig tus
Rszel dícsértessék az Urjézus Kriantus "

Tornás hus

1. Gyenge borjúhus ez, mit hozok tornával.
Csak harmincz tavasszal járt ez az anyával
Gyengesége miatt szénát nem ehete.
Szegény gyenge állat, csak a korpát lelte.
2. Ezért a korpáért jó sokat fáradtam,
Magyarország részét eséltsében bejártam.
Est a keveset is Marostőben ástam
Szerencsémnek tartom, hogy rákadtam.
3. De az erős éték való csak magyarba,
Nem igen fér ebből a német gyomorba.
Less még több éték is, csak ne siessenek,
Es erős étékből keveset egyenek.
4. Teccék hát a tornás gyenge borjúhussal,
Erre kínálhatja társát ki-ki borral.
Egyék hát uraim ! Jó ápitussal.
Ehhez is tartozik a cigány egy tussal."

" Paprikás hús

1. Ismét megérkeztem uraim sokára
De nemem mondani, nem jártam hiába.
Kert olyan jó étket hoztam valójába,
Mel első eminens az étkek sorában.
2. Ezen eledelért nagy próbát is tettem,
Egy szilaj bikával két nap verekedtem.
Kicsinyben mult, fogam, hogy ott ne felettem,
De oda se neki, csakhogy legyőzhettem.
3. Hozza hvenyéből a bőrét levettem,
A fejét nyakával egyszerre leszedtem.
Est a jó eledelt ebből készítettem.
Megvallom uraim ! Est én is szeretem.
4. Mivel, hogy nincs több ilyen izes étkek
Erre a magyarnak vizet inni vétek.
Itt a jó paprikás uraim vegyőtek,
Széles jó ótvágyal kívánom egyőtek."

" Káposztához való

Paradicsongyökertől éppen most érkeztem,
mely gyönyörű kertnek gyümölcséből ettem.
Mivel hogy ottan sokáig kertészkedtem,
szép fejes káposztát bőven termesztettem.
Hagy Magyarországnek nagy részét bejártam,
de ily káposzta félét keveset találtam.
De annyit mondhatok, hogy amerre csak jártam,
mindenki dicsérte, fülemmel hallottam.
Szárna és káposzta az étkek vezére,
Homes magyar hazánk, országunk csimere.
Még királyunknak is gondja van erre,
áldott a föld, agol terem a gyökere.

De én nem dicsérem, dicsérje meg magát,
mert belevágtam egy félholdas szalonnát,
tizenkét diaszónak elejét, hátulját,
keresse meg benne ki a fülét, ki a farkát.
Mivel pedig, hogy most a káposzta itt van,
ki-ki az evéshez buzgón hozzáfogjon.
Hogy restsége miatt éhen ne maradjon,
azután élénkben panaszokat nyújtson.

" Rizskásához való "

Elhoztam a kakast egész tarójával,
pohára van főzve apró rizskásával.
Nem gondolt jó gazdánk a maga tyukjával,
költsék el jóízűen Isten áldásával.
A szakács asszonyunk erősen esküszik,
hogy mióta a szép nap alatt sütközik,
jobb izé eledelt még ennél nem kostolt,
pedig hetfen esztendőt már keresztül gázolt."

Nem hangzott el minden vacsorán mind a négy köszöntő, ke-
vesebb és több étel is szerepelhetett az "étlapon". A bor-
köszöntő azonban soha nem maradt el :

" Borköszöntés "

1. Szív vidámitására Isten a bort adta,
mint szent David szoltára mondja.
Jó gazdánk hordaját kifuratta,
teli kancsó borát ide fölhozatta.

Azért hát uraim e borból mindnyájan igyanak,
e lakodalomban vigan mulassanak.
Készítsék a kanacsót, hogy el ne aludjanak,
a vőfélyeknek egy kis borocskát adjanak.

A rétes volt az, amely süteménynek számított, szerepelt az
étrendben, így készítő is kerekedett hozzá:

" Réteshez való "

Itt a fűs lisztből készült jóféle sütemény,
nincs benne se ánis, se küköny, se mustár.
Cukorral vegyítve nem is kemény,
aki ilennel él, azt nem bántja a kőszvény.
Elhoztam végre a jó rétest,
meseola szőlővel telt édességekkel.
Tudom, hogy szeretik az itt levő vendégek.
Édes ez uraim, valamint a vont más,
mindjárt megkívánja az ember, mihelelt csak ránéz.
Bátran lehet enni a gyomornak nem nehéz,
fogjon meg hát minden egyetváklenc kés. "

A vőfély feladata volt a vendégek biztatása is. Mulassanak, fo-
gyasszák a bort, de azért a mértéket is tartásik meg.

" Mikor a vőfély a vendégeket biztatja "

Nem siralmas ház ez, félre most a bajjal,
vigadozzunk, míg ránk nem készűnt a hajnal.
Gritsük a kanacsót, nosza rajta gyorsan,
minek áll itt ez a sok palack bor sorban.
Asszonyok, menyecskek hozzá kell csak nyulni,
elcsokott a jó bor asszonynál is csuszni,

de ne legyen ám tőle mondva,
ne álljon ám félre senkinek a konya.
Borból a fehér nép csak képesen fogyasszon,
mert nincsen rutabb látvány, mint a részeg asszony.
Egyszer láttam bis, jaj de megutáltam,
Ha rágondolok még most is borsózik a hátam."

Vacsora közben a sok zsíros étel leüblítésére, egy-egy nőtá-
ra körbejárt a koszorúspohár. Egy köszönetes, mindennapi po-
hár volt, megkülönböztetésre egy rozsmaringig szolgált. A ko-
szorúspohárba a vőfély töltötte mindig utána a bort, de elő-
ször ő ivott belőle. A következőket mondta:

Koszorúspohár köszöntés vacsora alatt

Isten az új házassokat éltesse, kívánom, hogy űket
szerezse,
szent teste vérével űket részeltesse, lelküket mennybe
vezesse.

Az új házassoknak fölkel a csillaguk,
legyen boldog az ő éjszakájuk.
Isten szent áldását eresse rájuk,
a mennyország legyen az örökös hazájuk.
Szólnak a kakasok, majd esőt éreznek,
az új házassok szépen örvendeznek.
Könyörögnek az élő Istennek,
adjon helyet mennyben a lelküknek.
Oh fényességnek napnak sugára
eressd sugaradat egy piros rózsára.
Had kössék bokrétát angyalon számúra,
had hajtsan fejemet gyöngé karjára.
A muzsikának álljon meg gyönyörű szólása,
a mi menyasszonyunkat mindenki had lássa.

Mert a világon nincsen párja,
száljon rá az égből Isten áldása.

Elértem már bucsuzásomat, az urnak ajánlottem lányágomat
egy virágszállal összekötöttem magamat,
kit el nem hagyok soha, kedves angyalomat.
Emnek a pohárnak a neve bozsolika,
Jeruzsálemből hoztam a szüzekért
és az asztalnál ülő emberséges emberekért,
az ó és az új házasokért.

Az Isten teremtette a Földet, a Föld szülte a fát,
fa szülte ágát, ága szülte bimbaját,
bimbaja szülte virágát, virága szülte szent Annát,
szent Anna szülte Máriát, Mária szülte szent fiát,
a világ megváltóját.

Adjon Isten szívet kettőt, fűzze össze mind a kettőt,
hogy ne legyen köztük érzveztő, hanem békességszerető.
Isten az új házasokat éltesse,
éljük kötelét hosszúra eressze.
hogyha felvették a szent házasságot,
áldják a szent házasságot.

Es a virág rozsmaringos, menyasszonyunk szép és cinos.
Menyasszonyunk a véglegényé, iszem az egészségükért.
Keszembe a szőlő leve, dicsértessék a Jézus neve."

A vőfély után a néznagyok következtek jókívánságaikkal. Ők a hosszú asztal közepén, pont szembeültek az ifjú párral. A pohár haladt tovább. Mindenki elmondta mondókáját és elhuzatta kedvenc nótáját. Ihatott a koszorúspohárból, de fizetnie kellé lett érte. A pénz a zenészeké lett. A szilány is elmondta jókívánságait és figyelmeztetését az ifjú párnak. A köszöntésnek több formája is fennmaradt leírva, kisebb változtatásokkal.

Koszorúspohár köszöntés szilány részére

1. Megkondult a harang a magas toronyban,
Fülöltösten én is jó korán, hajnalban.
Siettem az új párral az Isten házába,
hogy imádjuk őtet, az ő hajlékában.
2. Értük mutatott be a szentmise áldozat,
azután a főpap reájuk áldást ad.
Jól tudom, mindnyájan jelen nem voltatok,
de higgyétek szavamot, igazmondó vagyok.
3. Bár ennek bizonyosága nem egyedül vagyok,
ott voltak a tanúk, a kedves násznagyok.
Beküvel letették a nagy holtomiglant,
el nem hagyják egymást semmi féle bajban.
4. Tán nem is ismertek, mert vidéki vagyok,
az új mátkapárnak szilányja, én vagyok.
Rokoni szeretet ide kötelezett
vendőgek nevében mondok köszönetet.
5. Áldást mondjatek ti is az új párra,
számítanak ők Isten áldására.
Legyenek boldogok e földi életben,
holtuk után, egykor, a magas egekben.
6. Oh, magasságbeli seregeknek ura,
szálljon áldásod az új mátkapárra.
Örömré legyenek kedves szüleiknek,
ne legyen vége soha az ő örömeiknek.
7. Kedves, édes bátyám, hogy szilányod vagyok,
egy jó tanáccsal tenéked szolgállok.
Ismerem párodát, egy kicsit iszákos,
nem győzi el borral a korcsmáros.
8. Van elég kontója, csak tudja fizetni,
szeretne vásárra minden nap elmenni.
Kell ám majd öneki szita, rosta, kalán,
mindig azt akarná, hogy hat ökröt hajtani.

9. Hallottam felőle, jól perog a nyelve,
hat bíró se boldogulna vele.
Fiskárusnak tanult, de megbukott vele,
ennek is már kilencz esztendeje.
10. Ha muzsikát hallja, táncra áll a talpa,
míg 80 éves lesz, addig el nem hagyja,
Rokkáján nyikorog az orsó, nem forog,
mi cselekszi est más, mint a csunya torok.
11. Mert kedves bátyám, el ne szomorodjál,
neked ilyen jutott, semmi baj.
Papóknál tanítsd meg mindenre,
megfogadja a szót, ha felhajtogatta, azt a boroskanacsót.
12. A hangász urakat, arra szépen kérem,
a legszebbik nótát huzzák el énnékem.
Elhervadna orcán, ha nem huzzák nótán,
se baj, ha megbánja az a kis vagyonkám.
13. Kánán földjéről hozták e koszerus poharat,
most ebben énnékem boroskát adjanak.
Izzon az új házások egészségéért
és az idősereglett grága vendégekért.
Igyuk meg a szőlő levét,
dicsőrzük a Jézus nevét.

"Hallgat-hallgattassék, Jézus neve dicsértessék!

1. Isten az új házásokat éltesse,
kivánon, hogy őket szeresse.
A házasság szentségében őket részeltesse,
lelküket pedig országába vigye.
2. Kérjük a jó Istent, adjon rájuk áldást,
áldja meg őket is, mint egykor a Sárát.
Tűrjön össze szíveteknek vágya,
ne légy te vőlegény ezután mir állva
3. Meghalt édesanyád gyászos sírhalmára
köszöttek köszöret, vigyétek el rája,
tárjátok ki neki szívetek ajtaját,
ő is kéri értetek a szép szűz Máriát.

4. A házasság szentségét, hogyha felvettétek,
az Urjézus Krisztust azivból dicsérvjétek.
Boldog lesz éltetek minden egyes napja,
mert szent Pál apostol ezt bizonyítja.
5. Ó, magasságbeli seregeknek ura,
szálljon le áldásod es új mátkapírra.
Legyen jó atyjúknak boldog örömére,
ezen örömének soha-sen legyen vége.
6. Már most utra térek kedves vendégek,
a vőlegényúknak szép meáregélek.
Kötelességemnek tartom, mert sinlányá vagyok,
tudom, nem tessik fel rólam, hogy talán hazudok.
7. Csunya deha volna, hogyha én hazudnék,
kedves, hű párodra valamit ráfognék.
Épp ma beszéltem a szomszéd asszonyával,
azzal a nagyszemű, csunya bosszorkánnyal.
8. Elbeszéltem nekem, hogy milyen a te párod,
Csak vigyázzál rája, nem lesz semmi károd.
Titkos ám a dolog, hogy más meg ne tudja,
ezért az én nyelvem, csak tenéked mondja.
9. Inerem párodát, egy kicsit iszákos,
nem győzi el borral, a Kovács kocsmákos.
Már a Vörösnél is annyi a kontója,
talán a te párod, még maga sem tudja.
10. Rókka mellett álmos, ott sem gondol másra,
mint csak a kancsóra, teli csutorára.

Ha felhajtja a kancsót, összetöri az orsót,
szidja-hordja mért csinálták azt a gombalitót.
11. Ha muzsikát hallja, táncra áll a láb,
szeretne elmenni mindjárt a csárdába.
Dullog, ha nincs pénze,
hiába ment férjhez, ahhoz a tátottszájú, szép, piros, legényhe
12. Pedig hát, ki tudná betölteni torkát,
lemenne azon tán tizenhárom fatál.
Ússe hát a kő, igyunk egyet rája,
huzzad cigány huzzad, mert sok legény várja.

13. Kánadán földről való ez a koszorus pohár,
ebbe a pohárba egy kis borocska jár.
Huzd meg cigány, huzd meg,
repedjen meg a szived.
10 koronás aranyon van, legyen az a tied.
Ményeasszony a vőlegényő, iszon az egészségükért.

A vidám hangulatban csipkelődő házaspárok gyakran énekelték a következő dalt:

Egyzer mentem fejhöz

Egyzer mentem fejhöz, egyzer mentem fejhöz, de hiába

Rohz embérem rohza, rohaz embérem rohza, de találtam

Este mikor hazajön a kocsmából, felüregét kizavarja az agyból

Szita, rosta, kőrög, majd még érz a mérég, de hiába.

Egyzer kózasodtam, egyzer kózasodtam, de hiába.

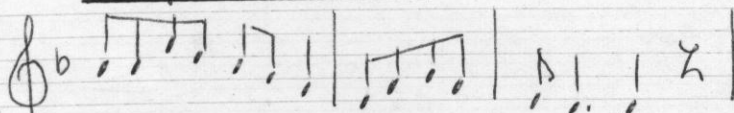
Rohz a kőcsyra rohza, rohaz a kőcsyra rohza, de találtam.

Egek a léleu pörög - pörög a kaja, úgy jár, mint a kőcsyrdorony rohaja,

Szita, rosta, kőrög, majd még érz a mérég, de hiába.

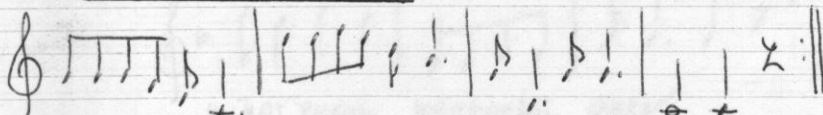
Egyre gyakrabban nótákat énekelték, de a népdalokat, mint az előzőek is mutatják, nem tudták teljesen elnyomni. Ma már, sajnos egyre ritkábban ismerik a népdalokat és főleg a régi népdalokat. A népdalok közül álljon itt még kettő azokból, amelyeket idős emberek énekelték.

Aranyos kis Bözrikém

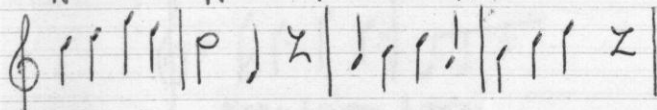

1. Aranyos kis Bözrikém hány estendő lehetél

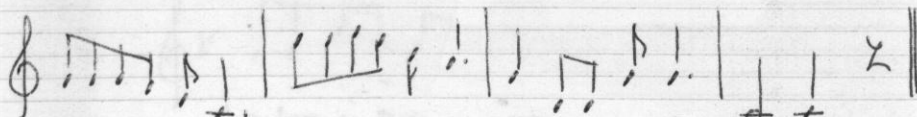
Szagos a rozmaráng

Szagos a rozmaráng, szagos a rozmaráng kihalik az ága
gyere kis angyalom, gyere kis angyalom feküdj le anyja.

Nem fekszem nem fekszem rozmaráng ágyékába,

ötzetönk babám fehér alvószoknyám meqver az edényáram.

Ha egy-egy újabb fogásra várni kellett, a vőfély nem hagyta pihenni a vendégeket. Újra elkezdte mondókáját.

" Mikor a vacsora áll

1. Ha házasság, a világi párosság?
Akik csak vizsgálták vagy pedig próbálták,
Im azt mondja erre maga Kosuth Lajos,
Hogy szegénylegénynek biz az nagyon bajos.
2. Annak a legénynek, ugy még nem csuda,
Ki maga fejétől még ezt nem tudta.
De az asszony neki majd tudára adja,
Ha, hogy mi kell neki, egy szálxig elmondja.
3. Gazdaasszonynak kell először hástüz,
Hogy ha ez nincs, ez neki nagy büz.
Szobában, konyhában legyen elégséges
Butor és olan holmi, ami csak szükséges.

4. Mivel, ha az asszony lát ebben szükséget,
Nem ülhet senkivel vidám vendégséget.
Dörög-morog aztán ő kelme urára,
Hogy a mennykő hosta őtet a nyakára.
5. Hogy tehát ezt kerüld és hogy kedvét keresd,
Mindeneket rügtön venni siess.
Séprő, ruha, kefe, bőrső tákola,
Mángoló, sótartó, rokka és motolla.
6. Falra ezifra tükör, szobába szép asztal,
Kell ágy, láda, karszék jó puha vánkossal,
Tele üveg finom jóféle ecettel,
Rózsavízszál, vagy több jószaga kenettel.
7. Házad előtt ha lát járni szidót immár,
Ugy hajt, úgy tuskol ki, mint a tatár.
Hogy végy csipkét, kendőt, ollót, gyűszűt meg tűt,
Ládára lakatot és más ilyen neműt.
8. Vásárra kell menni, mert kerget az asszony,
Kell kapeca, csipelő és ujnódi karton.
Fekete vagy más szini keszkenő,
Es azután már az igazi bükkenő.
9. Apró és nagy faszék, bögre, szilke és tál,
Hidd meg azt barátom, hogy nagyon megrostál.
Nyárs, rostál, tükgyala, sütőlapát, pernet,
In mindezeket sem termi ám a szemét.
10. Sodrófa és deszka, kis és nagy meszelő,
Dagasztóssék és szép fényes pelireszelő.
Homonan szeded jó barátom mindezeket elő,
Es a gazdaasszonynak ám mindnyájan kelő.
11. És sok lábos, edény, valamint lábotlan,
Kis és nagy kanálból lukas és lukatlan.
Szita, rosta aztán lekvárfőző kanál,
Kézi - azután meg több szakajtó, kecsár.
12. Kell még ezen felül sajtár és teknő,
Vaslábos, réz lábos, üst is és serpenyő.

12. Levesmerő, fényes réz, vaonyellő kalán,
Sótartó s más eszköz álljon konyhád falán.
13. Jaj hát azután még a lakószobára,
Hagyon sokkal több kell mint a konyhára.
Mert is nem is szóltam még a szekrényekről,
Aranyos képekről és ágyterítőkről.
14. De mit elmondtam az is elég jaj.
Azonban, még hátra is maradt egy nagy baj:
Mondanám is, nem is, igazán átallom,
De utoljára is, el nem titkolhatom.
15. Mi türés, tagadás, még arra is kell menni,
Hogy a menyecskeének bölcsőt is kell venni.
Ebből áll röviden házasság, párosság,
Akik csak próbálták, azt mind így találták.
16. De azért angyali szüzek Ürvendjetei,
Kik küstünk testi szépségnek Ürvendetei.
Csak lelki szépségtek Ürvendjetei ti meg,
Bárány, szelid legyen szerető szívetek.
17. Ezen szóláson ne szomorkodjatek,
Hogy ezen farsangból már kimaradtatok.
Jön majd a másik, kiben less párosotok,
Less legény, aki less párosotok. "

A vacsora sokáig elhúzódott. A mutató már a tizenketteshez
közeledett. Ekkor a vőfély kiküszöntötte az asztaltól a
nyoszolyót, a sinlányt és a menyasszonyt.

Muznikarzd zengedez

Muznikarzd zengedez emghe kellő zengedez

a mi menyasszonyunk is párja mellett ürvendez.

2. Muzika izoi hangosan, labom rakom mótosan

kérem alá - satoisan.

3. kérem nákuagy urakat, el ne állják utamat

kenétek ki karomra a mi menyasszonyukat,
kenétek ki lábomra

A nyassolyó kikérésekor a kezében lévő 3 gyertya közül még csak egy égött, a szilánynál már kettő, a menyasszonynál mind a három. Mindegyikkel fordult egyet. Ezután a menyasszony fejére borították a fátylát és kivesették. Mikor újra megjelent, már menyecske ruha volt rajta a feje is bez volt kötve. A vőfély menyecske fejfel beköszöntötte.

"A menyasszonyt mikor beköszöntik menyecske fejfel"

Engedelmet kérek tisztelt vendégek,
álljanak az utból egy kisé félre.
Hogy nem voltak hiába tetteink, lépteink,
az olyan igaz, mint hogy száz krajcár egy forint.
Im itt áll előttünk az ékes menyasszony,
hogy menyecske fejfel először mulasson,
mindenkinek egy nótát juttasson.
Es az ajándékon új cipőt varrasson.
Táncoljon hát vele mindenki egy kurtát,
de le ne giszolja a cipője sarkát,
mert gondoljon rá, hogy drágióért varrták.

Es tűnjék meg bankóval a markát.
A vőlegény kezében van egy üres tányér,
Őn kezdem a táncot, a többi még ráér.
Addig is menjenek hatosórt, krajcárér,
Huzd rá cigány, huzd rá az új házaspárér. "

Először, mint a versben mondta is, ő táncolt a menyecskével, közben est kiabálta : " Kladó a menyasszony !"
A vőfély mellett, aki továbbra is biztatta a vendégeket, állt a vőlegény. Egyik kezében két tányér, a másikon egy szál égő gyertya volt. Akik táncolni akartak az új menyecskével, pénzt kellett tenniük a felső tányérba. Onnan tette át a vőlegény az alsóba. A felső így újra és újra üres lett, " várván " az új táncolókat. Ekkor adták át az ajándékokat is.
Az ez után következő tánc, mulatság hajnalig, öt reggelig eltartott. Közben a második vacsorát szolgálták fel. Ez a megmaradt húskétekből és kacsonyából állt.

A lakodalmat követő napon

Másnap reggel az új menyecske a nyoszolyóval ment el a templomba avatásra.
Hajnalban szétszűlelt vendégekért, kocsikon indult el a reggelig mulató fiatalság. Először a násznagyokat, majd a többieket is felkeltették, és visszatértek a lakodalmas háshoz, déli harangszóra. Ebéd után még beszélgettek, késő délután mindenki hazatért.

A menyecske a lakodalmat követő első vasárnapon térhetett vissza régi otthonába, ahol szülei ünnepi ebéddel várták.

Ezt tehát a lakodalmi váza cselekvések sorozatából összeállítva. A kötetben a vigság, a bohókás kedve. Sokan a megkérdezettek közül nem emlékeztek pontosan lakodalmuk minden egyes mozzanatára, hiszen akkor ők voltak a "szenvedő" asszonyok, ők izgultak a legjobban. Lehet tehát, hogy valami kimaradt vagy több került ezen összefoglalóba, mint eredetileg egy-egy esetben megtörtént. A váz azonban szilárd. Egyes apróságok, a kötet elemei, szinte minden lakodalomban változtak.

1900-től napjainkig a lakodalmak lezajlásában voltak változások. Az I. és II. világháború, a Tanácsköztársaság, a felszabadulás fontosabb problémák felé terelték az emberek figyelmét. De azért nem mulhatott el egy lakodalmi néhány kiköszöntő és rigmus nélkül.

A vőfélytől is függött az elmondott szöveg mennyisége. Mennyit adtak át neki elődei, mennyit tudott megtanulni.

A mai lakodalmakban próbálják feleleveníteni a régi hagyományt. A menyasszonybucsstató mindig elhangzik, de - a falusi fiatalok tudati változását mutatva - sokkal kisebb valószínűséggel. A rigmusok - ételek beköszöntése stb. - már nem szerepelnek. Elmaradásuk elsődleges oka, hogy az ismerők már kevesen vannak.

Dombóvár, 1973.

Forrás

Vőfélykönyv 1904 - 1912

Kézirat

Az utolsó bejegyzéseket Visnyei János készítette.

Adatközlők:

Név	Születési év	Lakhely
Csizmadia Miklósné	1924	Dombóvár, Dózsa Gy. u. 4/a
Csullag Ferencné	1892	Attala, Kossuth L. u. 25
Földvári Ferencné	1892	Attala, Béke tér 8.
Király Ferenc	1906	Attala, Vörösmarty u. 12.
Király Ferencné	1908	Attala, -"-
Nagy Ferenc	1892	Attala, Széchenyi u. 27.
Tar József	1890	Attala, Béke tér 14.
Tar Józsefné	1894	Attala, Béke tér 14.
Visnyei János	1896	Dombóvár, Erdősor u. 32.
Visnyei József	1913	Attala, Széchenyi u. 10.
Visnyei Józsefné	1920	Attala, Széchenyi u. 10.
Vörös Imre	1904	Attala, Széchenyi u. 14.